

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 818546/1

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב דניאל אדרי – אב"ד, הרב אלעד עלי, הרב משה זאדה

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד נתן לבייב)

הנדון: ביטול אישור יהדות שניתן על סמך תעודה מזויפת

החלטה

בפנינו הודעת משרד הפנים שזכאותה של המבקשת לעליה היא על פי סעיף 4א - ילד ליהודי (אב), כמו כן חוות דעת של חוקר היהדות שלדבריו המבקשת אינה יהודייה, וזאת בניגוד לפסק דין שניתן בעניינה של המבקשת בתאריך ו' בשבט תשע"א (11.1.2011) הקובע שהמבקשת יהודייה.

לקמן סדר השתלשלות הדברים בתיק זה:

נציין שמדובר בתיק מורכב שבו קיימים ממצאים שונים לגבי ארבעה דורות של נשים:

1. המבקשת: [פ'].

2. אם המבקשת: [א'] שבעלה ודאי יהודי.

3. אם אמה של המבקשת: [ל'].

4. אם אם אמה של המבקשת: [ז'] שבעלה [ד'] ללא ספק היה יהודי.

המבקשת ואימה-[א'] עלו ביוני 1993, ואושרו ברשויות כ"יהודיות" על פי מסמכיהן.

אולם אם האם-[ל'] ואימה-[ז'] עלו חצי שנה אחרי זה, ואושרו כזכאיות כ"בנות משפחה של יהודי" בלבד.

בתאריך כ"ט באב תש"ע (9.8.2010) הגישה המבקשת בקשה לבירור יהדות לאחר שהופנתה מהמועצה הדתית חדרה בה נרשמה לנישואין.

המבקשת הציגה תעודת לידה של אמה [א'] בה נכתב כי אמה [ל'] בת [ד'] – יהודייה.

על פי המלצתו של ד"ר רייז מיום י"ט באלול תש"ע (29.08.2010) נשלחה תעודת הלידה של האם – [א'] לבדיקת מז"פ.

בחוות דעתו ד"ר רייז, מיום כ"ח בכסלו תשע"א (5.12.2010), הוא מציין כי התקבלה חוות דעת מז"פ אודות תעודת לידה של אם הנידון, ותשובת מז"פ הייתה כי לא נמצאו סימנים המחשידים את האוטנטיות של טופסי התעודה, לא נמצאו שרידים מרישומים שנמחקו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נציין כי התברר שלא היה צורך בכך ובלאו הכי לא ניתן לבסס את תביעת אישור היהדות על סמך תעודה זו, הואיל והתברר כי רישום הלאום "יהודי" של הסבתא-ל' נעשה על פי פספורט מקומי, שבו בחרה להירשם יהודייה וזאת על פי לאום אביה, ד', שלכל הדעות הוא יהודי.

שהרי בתיק משרד הפנים של אם אם המבקשת ל' נמצא צילום תעודת הלידה המקורית שלה, בה רשום שאביה ד' הוא יהודי, ואמה ז' היא רוסייה.

כמו כן, התברר לו כי ל' (אם אם המבקשת), בהצהרתה למשרד הפנים חולון, בקשה בכתב לתת לה אזרחות לא מכוח עצמה אלא מכוח אביה ד', וכן בקשה לא לרשום את הלאום שלה בתעודת זהות.

לאחר מכן הוסיף כי הרישום בתעודת הלידה של המבקשת, בה רשום שאמה יהודייה, לא קובע את לאום האם, מכיוון שעל פי החוקה הרוסית ניתן לרשום את הלאום על פי האב, ויכול המבקש לבחור את הלאום שלו ירשם כמו לאום האב או כמו לאום האם. רישום זה חוקי ברוסיה, אך אין ספק שעל פי ההלכה אינו יכול להיות ראיה ליהדות, שהרי על פי ההלכה יהודי הוא רק מי שאמו יהודייה.

נמצא שתשובת מז"פ מיום כ"ה בחשון תשע"א (02.11.2010) אכן אישרה כשרות התעודה אך כאמור אין בכך כדי לבסס את תביעת אישור היהדות של המבקשת.

לסיכום חוקר היהדות הנ"ל קבע: "ממליץ לא לאשר את יהדותה של הנדון".

בחוו"ד שהוגשה לבית הדין בתאריך כ"ו בחשון תשע"א (3.11.2010) האריך בזאת החוקר ואף נתן הסברים המניחים את הדעת למסקנתו זו וכדלהלן:

תעודת לידה של אם המבקשת [א'] נשלחה לבדיקת מז"פ ונמצאת כשרה,

אך משיחה עם אם המבקשת ל' וסבתא רבה ז', התברר כי אם אם המבקשת ל' נרשמה בפספורט יהודייה לפי אביה ד', שהיה יהודי לכל דבר, ולכן בתעודת לידתה של ביתה [א'] (אם המבקשת), אימה ל' רשומה יהודייה כדת.

ז' הצהירה באזני מברר היהדות שהיא הייתה רשומה בפספורט "רוסייה", וכך היה אביה (ז') לא הכירה את הוריה, ואילו אודות אמה, סיפרה לה שכנתה שגידלה אותה, שהיא יהודייה.

בתעודת לידה מקורית של ז' - אין ציון אודות הוריה,

אך בתעודת לידה חדשה שלה (לא כל כך אמינה ולא ברור כיצד התקבלה) אביה נוכרי והאם אנה רשומה יהודייה.

למסקנה המליץ מברר היהדות להפנות את המבקשת לבדיקת מכון שורשים, ולהוציא עיכוב נישואין לבקשת ואמה עד להחלטה אחרת של בית הדין.

הנ"ל סוכם גם בהמלצתו של ד"ר רייז מיום כ"א בכסלו תשע"א (28.11.2010).

בתאריך ו' בשבט תשע"א (11.1.2011) קבע בית הדין שהמבקשת יהודייה, וזאת לאחר שהונחו בפניו מסמכים שונים ובכלל זה תיקי משרד הפנים, חוות הדעת של מבררי היהדות והקביעה שתעודת הלידה אינה מזויפת.

בתאריך כ"ח בסיון תשע"ט (1.7.2019) התקבלה בבית הדין בקשה להבהרה מלשכת קשר, בה נטען שלפי מסמכים שבידיהם המבקשת אינה יהודייה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעקבות הודעת לשכת הקשר והעובדות החדשות שהובאו לבית הדין ולפי סעיף קכ"ח לתקנות הדין בבית הדין הרבני הורה בית הדין על קיום דיון מחודש.

יש לציין שבנידון דידן התיק נפתח בעקבות ראיות חדשות שהובאו לידיעת בית הדין ולכאורה סעיף קכ"ט לתקנות הדין העוסק בראיות חדשות מתאים יותר, ואף יתכן שהוא נכון לנידון דידן, אבל היות ואין כאן תובע ונתבע והתיק נפתח בהחלטת ובהוראת בית הדין ציון סעיף קכ"ח כמקור לדין המחודש.

בתאריך ט"ו באלול תשע"ט (15.9.2019) התקיים דיון בו נכחה המבקשת ובא כוחה במקביל התקיים דיון והתייעצות עם מבררי היהדות שעסקו בתיק.

לאחר שמצב הדברים וסיבת פתיחת התיק מחדש הוסברו למבקשת ולבא כוחה, העבירה המבקשת את תעודת הלידה של הסבתא רבה ([ז']) לידי בית הדין על מנת לבצע בה בדיקת מז"פ ובמקביל להעבירה לבדיקה בנתיב שיבדקו את התעודה מול הרישום שלה בחו"ל.

מבדיקת נתיב עלה שאין רישום מקורי המאשר את תעודת הלידה של הסבתא מה שמוכיח שתעודת הלידה החוזרת אמנם לא זויפה פיזית אלא נכתבה מלכתחילה על טופס חדש, אבל זאת ללא כל ביסוס שהרי הרישום המקורי של הלידה אינו מזכיר כלל את הלאום של הוריה, ואיך ייתכן שההעתק יכיל יותר פרטים מהמקור.

בתאריך כ"ב בטבת תש"פ (19.01.2020) צורף אישור של 'נתיב' המורה למשרד הפנים כבר בתאריך כ' באב תשע"ב (08.08.2012) לשנות הזכאות ורישום הלאום של המבקשת ושל אימה, מ"יהודייה" ל"נוכרייה".

בתאריך י"ט באלול תש"פ (8.9.2020) לאחר קבלת התשובות מהגורמים השונים וקבלת חוות דעת מעודכנת ממבררי היהדות שדנו בתיק שנית וטענו שמהנתונים עולה בוודאות שהמבקשת אינה יהודייה, זומנה המבקשת לדיון.

בדיון נכחו המבקשת ובא כוחה. כמו כן לפי בקשתם ובאישור בית הדין נכחו בדיון גם בעלה של המבקשת וסבתה ([ל']) ואף הורשו לטעון את טענותיהם וכל זאת בגלל רגישות העניין והשפעתו הישירה עליהם.

בית הדין שמע בקשב רב את טענותיהם ומענותיהם של המבקשת, בא כוחה, בעלה וסבתה. המבקשת טענה שגדלה כיהודייה ואינה מכירה דברים אחרים וסבתה הוסיפה וטענה ששלשה אחים של סבתא שלה עלו לארץ בשנת 1918 וחלק ממשפחתה נרצחו בשואה.

בסיום הדיון, לאחר שמיעת הדברים, בית הדין העביר אותם גם למבררי היהדות שיחוו את דעתם. לאחר שמיעת כל הטענות והמענות בדיקת המסמכים השונים שמיעת וקריאת חוות הדעת של מבררי היהדות ולימוד פסק הדין שניתן בעניינה של המבקשת, ולאור כל נתונים שנמצאים ביד בית הדין, ניתן לקבוע כי המבקשת אינה יהודייה וזאת למרות טענות המבקשת ובא כוחה, כדלקמן:

טענות של בא כוח המבקשת בדבר כשרות התעודה בבדיקת מז"פ (והוכחת יהדות מכך) אין בהם ממש לאור האמור שרישום הלאום "יהודי" נרשם בגלל האב ולא בגלל האם, וכפי שכתבנו לעיל, ומשכך, האם הינה לא יהודייה כך שבדיקת מז"פ אינה מועילה להוכיח את יהדות המבקשת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המבקשת ואימה-א' [א'] עלו ביוני 1993, ואושרו ברשויות כיהודיות על פי מסמכיהן. אבל אם האם-ל' [ל'] ואימה-ז' [ז'] עלו חצי שנה אחרי זה, ואושרו כזכאיות כבנות משפחה של יהודי בלבד, ואף חתמו על כך!

לכן למרות טענותיה הנרגשות והיוצאות מהלב של [ל'] בדיון האחרון, אין בהם בכדי לשנות את הקביעה שהיא אינה יהודייה.

מבחינת התעודות שביד המשפחה המעידות על יהדות הסבתא, תעודת הלידה של הסבתא המקורית איננה זקוקה לבדיקה כי אין בה זכר של יהדות.

התעודה המחודשת לא זויפה פיזית, אלא נכתבה לכתחילה על טופס חדש, ללא רישום המקורי בחו"ל המעיד על אמינות התעודה המחודשת.

אמנם המבקשת טענה בחום ובשכנוע פנימי עמוק שהיא יהודייה, אבל כבר בחוות הדעת של מבררי היהדות נכתב שאין ספק שאביה של המבקשת ואביה של סבתה-ל' [ל'] הינם יהודים, וכולם התגוררו במדינה שכיבדה (יחסית לרוסיה) את הדת.

כך שדומינטיות האב במשפחה (וגם גידולה מקטנות כיהודייה כבר בארץ) יצרה את המשוכנעות הפנימית של המבקשת ביהדותה, אך לצערנו, הדבר אינו תואם את מוצאה ההלכתי.

בית הדין רואה לנכון לציין, שבהליך הקודם הייתה דעת כל המומחים שטיפלו בתיק שאין מקום לאישור יהדות, וזאת אף לפני קביעת נתיב המעודכנת, שהתעודה של הסבתא רבה זויפה, וזכאות כולן היא על פי סעיף 4א-בני משפחה של יהודי, ולא מחמת היותם יהודיים וכאמור לעיל סבת המבקשת ([ל']) ואם סבתה ([ז']) אף חתמו על כך.

מבררי היהדות ראו לנכון לציין שדבריה של סבתה של המבקשת, שכביכול שלשה אחים של סבתה עלו לארץ ב-1918, ובני משפחה רבים נרצחו בשואה, מעלים תמיהה, שהרי הסבתא רבה עצמה העידה בזמנו, שהיא נולדה בטשקנט (שלא הייתה תחת הכיבוש הנאצי), ושאין לה כל מידע על זהותה ומשפחתה של אמה, שעל פי דבריה נטשה אותה בגיל 4.

אלא אם כן התכוונה סבתה של המבקשת בדבריה לסבתה וקרובי משפחה מצד אביה היהודי, דבר שיתכן בהחלט שנכון עובדתית, אבל אינו רלוונטי לבירור יהדות הלכתי ולא מעלה ולא מוריד לגבי השאלה האם המבקשת יהודייה.

נמצא שאמנם המבקשת גדלה וחונכה כיהודייה וזאת לאור מוצאו היהודי של אביה וכך היא גם מרגישה, אבל מוצאה של אמה אינו יהודי, וזאת כעולה מהתעודות שהונחו בפני בית הדין ומכל האמור לעיל, וכך לפי ההלכה היא אינה יהודייה.

לאור האמור קובע בית הדין כדלהלן:

א. המבקשת אינה יהודייה.

ב. על פי הסמכות המוקנית לבית הדין מכח סעיף קכ"ח לתקנות הדיון, קובע בית הדין כי אישור היהדות שניתן בתאריך ו' שבט תשע"א (11.1.2011) מבוטל.

ג. יש להוציא עיכוב נישואין כנגד המבקשת ולהעביר החלטה זו להנהלת בתי הדין הרבניים בירושלים למחלקת יהדות לצורך רישום.

ד. יש להעביר העתק החלטה זו למשרד הפנים.

ה. להחלטה זו עלולה להיות השלכה על ילדי המבקשת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ט בתשרי התשפ"א (07/10/2020).

הרב דניאל אדרי – אב"ד, הרב אלעד עלי, הרב משה זאדה

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה